

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.21.291/2023/9.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke

Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve I. rendű

(I. rendű felperes címe)

II. rendű felperes neve II. rendű

(II. rendű felperes címe)

III. rendű felperes neve III. rendű

(III. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:

Dr. Gálffy Tibor ügyvéd

(felperesi képviselő címe)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott:

beavatkozó neve

Az alperes képviselője:

alperesi képviselő neve

(alperesi képviselő címe.;

ügyintéző: Dr. ifj. Balsai István ügyvéd)

Az alperesi beavatkozó képviselője:

beavatkozó képviselője

(beavatkozó képviselőjének címe;

ügyintéző: Dr. Pete Judit ügyvéd)

A per tárgya: letéti szerződés teljesítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.220/2023/14/I.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 37.P.20.098/2021/87.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül személyenként fizessenek meg az alperesi beavatkozónak 240.453 (kétszáznegyvenezer-négyszázötvenhárom) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A perrel érintett első táblakép 1409 körül, a második táblakép 1500 körül, a harmadik táblakép 1566-ban készült (a továbbiakban együtt: táblaképek), azok az alperes gyűjteményébe tartoznak. Az első és a második táblakép nyilvánosan első alkalommal az 1896-os Ezredéves Országos Kiállításon jelent meg, kiállítóként grófot (a továbbiakban: gróf) feltüntetve. A harmadik táblaképet a gróf a kiállításra kölcsönzendő tárgyként bejelentette, annak kiállítására azonban nem került sor, mert azt végül 1896-ban restaurálás céljából az alpereshez vitette. A táblaképeket 1912-ben is kiállították, azokon kiállítóként a gróf neve szerepelt.

[2] A táblaképek ismeretlen körülmények között, módon és időben kerültek a család birtokába, amely grófi és hercegi ágra szakadt, valamint a családi birtok is két uradalomra vált szét. A gróf a hitbizomány gondnoka volt, amely tisztségéről 1916 áprilisában lemondott, valamint 1894-től a családi alapítvány gondnoka is volt, amely alapítvány később két alapítványra vált szét.

[3] A Tanácsköztársaság idején a táblaképeket – más műkincsekkel együtt – szocializálták és az alpereshez szállították. A Tanácsköztársaság bukását követően az alperes értesítette a grófot, hogy a műtárgyakat elszállíthatja. Az alperes a visszaadandó műtárgyokról jegyzéket vett fel, amelyen mindhárom táblakép szerepelt. A gróf 1919. november 26-i levelében a bizonytalan forgalmi viszonyokra tekintettel kérte az alperest, hogy a tulajdonát képező műtárgyakat a következő év tavaszáig tartsa további őrizetben. Az alperes válaszában biztosította a grófot arról, hogy a műtárgyakat másként történő intézkedéséig őrizni fogja, egyúttal kérte annak engedélyezését, hogy a harmadik táblaképet a letéti őrzés alatt kiállíthassák. A gróf 1920. januári levelében a kiállításához hozzájárult mindaddig, amíg a táblakép elvitele iránt nem rendelkezik, amit az alperes válaszlevelében megköszönt. Az alperes kérésére a gróf 1929-ben hozzájárult, hogy a harmadik táblaképről színes reprodukciók céljából felvételeket készítsenek. Az alperes 1932-ben arról tájékoztatott egy galériát, hogy a harmadik táblaképpel kapcsolatban annak birtokosától, a gróftól kell hozzájárulást kérniük, mert a harmadik táblakép csak letétként van az alperesnél. A gróf

1932-es levelében nem engedélyezte a harmadik táblakép fényképezését, valamint jelezte, hogy az összes képét és bronzait el kívánja szállítani az alperestől. Az alperes 1934-ben arról tájékoztatót egy kiadót, hogy a harmadik táblakép náluk van kiállítva a gróf letétjeként, aki a táblakép birtokosaként arról tájékoztatta őket, hogy annak reprodukcióját a jövőben nem engedélyezi.

[4] 1934. november 12-én az alperes arról tájékoztatta a grófot, hogy tegnap felkereste a gróf jogtanácsosa, aki közölte a gróf kívánságát a műtárgyak visszaadása iránt. A műtárgyak rendelkezésre állnak, azokat az alperes visszaszolgáltatja, ugyanakkor a harmadik táblaképet illetően felhívta a gróf figyelmét arra, hogy ez a deszkára festett nagyértékű kép állandó megfigyelés és ellenőrzés alatt van, a mostani nedves és zord évszakban máshol történő elhelyezése a képet veszélyeztetné, ezért kérte a grófot, hogy a harmadik táblaképet legalább a tavaszi hónapokig hagyja az alperesnél, ahol azt letétként őrizni fogják. A gróf 1934. november 27-én átvette az alperestől az 1919 óta letétként őrzött – átvételi elismervényen feltüntetett – műtárgyait, amelyek között nem szerepeltek a táblaképek.

[5] A gróf 1935 januárjában végrendelet hátrahagyása mellett – nőtlenül és gyermektelenül – elhunyt, végrendeleti örököse ifjabb gróf volt. Az alperes 1935 februárjában levelet írt a gróf korábbi jogtanácsosának, amelyben a gróf halálára figyelemmel tájékoztatást kért a 15 éve letétként kezelt harmadik táblaképpel kapcsolatos teendőiről. A gróf korábbi jogtanácsosa arról tájékoztatta az alperest, hogy a hagyaték tárgyalás alatt áll, annak befejezéséig a kép felett senki nem rendelkezhet, addig a kiadás kérdésével nem kell foglalkozni, a jövőbeli elhelyezés az arra feljogosítottak elhatározásától függ, amelyről tájékoztatni fogja. Az alperes 1935 áprilisában megkeresésekre azt a tájékoztatást adta, hogy a harmadik táblakép csak letétként van náluk kiállítva, tulajdonosa nemrég meghalt, hagyatéka tárgyalás alatt van, így nem tudható, hogy ki lesz jogosult rendelkezni a kép fölött. A gróf korábbi jogtanácsosa 1935 áprilisában arról tájékoztatta az alperest, hogy a gróf elhalálása után az alapítvány kezelése a hercegre szállt. 1937-ben az alperes katalógusában a harmadik táblaképnél azt tüntették fel, hogy az a gróf örököseinek letétje. 1938-ban a herceg az alapítvány gondnokaként engedélyt adott egy múzeumnak a letétben őrzött és az alapítvány tulajdonát képező harmadik táblakép lefényképezésére. A hitbizomány ügyésze 1941-ben levelet küldött az alperesnek, amely szerint a gróf a harmadik táblaképet az alapítvány gondnokaként helyezte letétbe, a kép az alapítvány tulajdona, ezért kérte a táblakép feliratának módosítását a tulajdonos személyével kapcsolatban. Az alperes 1947-ben az igazságügyminiszternek írt levelében úgy nyilatkozott, hogy a gróf mint az alapítvány gondnoka helyezte letétbe a harmadik táblaképet. 1947 decemberében a hitbizomány ügyésze arról tájékoztatta az alperest, hogy a kép nem a hitbizomány, hanem az alapítvány tulajdona. 2020-ig az alperes és a gróf későbbi örökösei nem vették fel egymással a kapcsolatot. 2017 óta külföldön polgári per van folyamatban a hercegi és a grófi ág között a harmadik táblakép tulajdonjoga iránt, amely per tárgyalását a jelen perre felfüggesztették. Az ifjabb gróf elhunyt örökösének örökösei a felperesek.

A kereset és a védekezés

[6] A felperesek arra kérték kötelezni az alperest, hogy teljeskörűen tájékoztassa őket a táblaképek állapotáról.

[7] Indokolásuk szerint 2020-ban vették fel a kapcsolatot az alperessel, aki megtagadta a táblaképekre vonatkozó tájékoztatást. A gróf 1919. november 26-i levelében ajánlatot tett egy határozatlan idejű őrzési szerződés megkötésére, amely minden lényeges kérdésre kitért, azt az alperes válaszában elfogadta, így közöttük letéti szerződés jött létre határozatlan időre valamennyi elkobzott és vissza nem szolgáltatott műtárgyra, így a táblaképekre is. Egyes tárgyakat ugyan visszavettek, de ez nem érinti a letéti szerződés további fennállását az át nem vett műtárgyra. A gróf az őrzésért nem fizetett, de az ingyenesség vagy a visszterhesség nem lényeges eleme a letéti szerződésnek. Az alperes tudomással bírt arról, hogy a táblaképek a gróf és örökösei letétje, a letéti szerződés alapján pedig tájékoztatási kötelezettség terheli. A táblaképek letevője a gróf volt, aki saját nevében járt el, nem lelhető fel olyan okirat, amely szerint nem a saját nevében tett nyilatkozatot, továbbá a dolgot nem csak a tulajdonos adhatja letétbe. Állították, hogy a gróf megszerezte a táblaképek tulajdonjogát, azok nem voltak a családi alapítványok vagyonának részei, valamint nem szerepeltek a hitbizományi leltárban sem, a hercegi ág öröklés útján sem szerezte meg a táblaképek tulajdonjogát. Sem a letevő, sem örökösei nem mondták fel a szerződést, a táblaképeket nem vették vissza, így a letéti szerződés nem szűnt meg. Vitatták, hogy az alperesi beavatkozó megszerezte volna a táblaképek tulajdonjogát.

[8] Az alperes és az alperesi beavatkozó kérték a kereset elutasítását.

[9] Az alperes vitatta, hogy a táblaképek a gróf tulajdonában voltak, hangsúlyozta, hogy a család három csoportja is igényt támasztott azokra. A bizonyítékokból nem állapítható meg kétséget kizáróan a táblaképek tulajdonosa. Vitatta, hogy a felek között letéti szerződés jött létre, valamint az fennáll. Nem bizonyított, hogy milyen jogviszony jött létre közte és a gróf között. Állította, hogy az alperesi beavatkozó jogszerűen tulajdont szerzett a táblaképeken. Nem vitatta, hogy a felperesek a gróf jogutódai, azt azonban igen, hogy a táblaképek a gróf hagyatékának részét képezték. A magyar vonatkozású jogok tekintetében megszakadt a jogutódi láncolat. Az iratokban nincs utalás a letéti szerződés megkötésére, amit írásban kell megtenni. Nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy 1920 után milyen jogviszony alapján őrizte a táblaképeket. Egyik táblakép esetén sem jött létre letéti szerződés, azoknak a gróf sem tulajdonosa, sem letevője nem volt. Ha a letéti szerződés létre is jött, az később megszűnt.

[10] Az alperesi beavatkozó szerint nem bizonyított, hogy a táblaképek a gróf tulajdonában álltak és azokat letétbe helyezték el az alperesnél, ezért az öröklési láncot már nem is kell vizsgálni. Vitatta a letéti szerződés létrejöttét, ha pedig létrejött, akkor állította annak megszűnését, valamint a táblaképek korábbi tulajdoni helyzetének a bizonytalanságát. A letéti szerződésből fakadó jogokat és kötelezettségeket csak akkor szerezhették meg az örökösök, ha a táblaképek a gróf magánvagyonába tartoztak és a letéti szerződést saját nevében kötötte meg. Állította, hogy megszerezte a táblaképek tulajdonjogát.

Az első- és a másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tájékoztassa a felpereseket a táblaképek állapotáról.

[12] A felperesek perbeli legitimációját a rendelkezésre álló hagyatéki iratok alapján vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek a kötelmi viszonyokban a gróf jogutódai, ezért keresetösségi joguk fennáll.

[13] A letéti szerződés létrejötté körében a Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 75. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 215. § (1) bekezdése, a 462. § (1) bekezdése, a 465. § (1) bekezdése és a 207. § (1)-(2) bekezdése alapján megállapította, hogy a szerződés létrejöttéhez a feleknek kizárólag a dologban és az őrzésben kell megállapodniuk, amely a jelen ügyben megtörtént. A szerződés létrejöttének körülményeivel és módjával összefüggésben a Ptk. 208. § (1) bekezdését, a 212. § (1) bekezdését és a 213. § (1)-(2) bekezdését alkalmazva arra a következtetésre jutott, hogy az 1919 novemberétől 1920 januárjáig tartó levelezéssel a gróf mint letevő és az alperes mint letéteményes között 1920. január 19-én határozatlan idejű letéti szerződés jött létre a táblaképekre.

[14] A letevő személyével kapcsolatban abból indult ki, hogy ha a gróf nyilatkozatát képviselőként tette, abból ki kellett volna tűnnie, hogy kinek a nevében jár el, a gróf pedig mindvégig következetesen a saját nevében járt el. A korabeli jogszabályi rendelkezésekkel ellentétben sem az alapítványi, sem a hitbizományi leltárban nem szerepeltek a táblaképek. A leszármazó nélküli, 70 éves grófnak nem lehetett készítése arra, hogy valótlan állításokat tegyen a táblaképekkel kapcsolatban. A bizonyítékokat a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése alapján mérlegelve azt állapította meg, hogy a gróf magánszemélyként volt a műtárgyak letevője, közte és az alperes között jött létre a letéti szerződés. A kereset jogcímére tekintettel pedig azt nem vizsgálta, hogy a letéti szerződés megkötésekor ki volt a képek tulajdonosa.

[15] A Ptk. 466. § (1) bekezdésére figyelemmel nem találta bizonyítottnak a letéti szerződés megszűnését a letevő visszakövetelése miatt. A letevő 1932-es nyilatkozata alapján szándéka nem volt határozott és konkrét, ezt követően egyetlen műtárgyat sem vitt el, a felek ezt követően is fennállónak tekintették a szerződést. 1934-ben a letevő az alperesnél lévő műtárgyait – a táblaképek kivételével – visszavette, így az elvitt tárgyak vonatkozásában a letéti szerződés megszűnt. A bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a gróf a visszaadásra vonatkozó nyilatkozatát utóbb az alperes hozzájárulásával úgy módosította, hogy az nem terjedt ki a táblaképekre, azok vonatkozásában nem szűnt meg a letéti szerződés. Alaptalannak ítélte az alperes és az alperesi beavatkozó által megjelölt egyéb megszűnési okokra történő hivatkozást. A letéti szerződés érvényes létrejöttéhez nem szükséges, hogy a letéteményes ismerje a dolog tulajdonosát, ezért nem vizsgálta, hogy a szerződés megkötésekor a gróf a táblaképek tulajdonosa volt-e.

[16] Az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a kereseteket elutasította.

[17] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezéssel nem érintett része, ezért azt teljes terjedelmében – a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően – a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Az alperesi

beavatkozó által állított eljárási szabálysértésekre figyelemmel nem volt helye hatályon kívül helyezésnek, ilyen okot a másodfokú bíróság sem észlelt. A fellebbezés ezt meghaladóan alapvetően az elsőfokú bíróság jogkérdésben való állásfoglalását támadta, amely érv az érdemi döntés anyagi jogi felülbírálatára során értékelendő [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont]. Az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatát az alperes a Pp. 369. § (1) bekezdés a) és c) pontja, az alperesi beavatkozó az a), b), c) és e) pontja alapján kérte. A felperesek érvelésével ellentétben a fellebbezők határozottan megjelölték, hogy a megállapított tényállást mely részben tartják okszerűtlennek vagy iratellenesnek, és azt milyen módon lehet orvosolni. A fellebbezések ezért nem szenvedtek a felperesek által állított tartalmi hiányosságban, így nem volt akadálya az érdemi elbírálásnak.

[18] A felperesek perbeli igényüket nem tulajdonjoguk, hanem annak alapján érvényesítették, hogy állításuk szerint jogelődjük és az alperes között letéti szerződés jött létre, az jelenleg is hatályos, ők pedig a kötelmi jogviszonyokban a gróf jogutódai, így igényt tarthatnak a letéti szerződésből fakadó, a táblaképek állapotára vonatkozó tájékoztatási kötelezettség alperesi teljesítésére. A fellebbezési kérelmekben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltak alapján a jogvita keretei között elsőként arról kellett állást foglalni, hogy a táblaképek vonatkozásában létrejött-e letéti szerződés, ha igen, kik között, milyen tartalommal, mely táblaképek vonatkozásában, továbbá a felperesek a letéti szerződés körében a letevő jogutódainak tekintendők-e. Az ezekre adott igenlő válasz esetén – ha a letéti szerződés nem szűnt meg és az alperesi beavatkozó tulajdonszerzése sem állapítható meg – vizsgálandó, hogy az alperes köteles-e a felpereseknek a képek állapotával kapcsolatos – a Ptk. 466. § (2) bekezdésén alapuló – tájékoztatás megadására.

[19] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felperesek a gróf jogutódai, amit általánosságban az alperes is elismert. Az alperes és az alperesi beavatkozó azonban a letéti szerződést illetően vitatták a felperesek jogutódi minőségét.

[20] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a jogvita elbírálására a Ptk.-t kell alkalmazni, valamint helyesen állapította meg azt is, hogy 1920. január 19-én letéti szerződés jött létre, amit az alperes és a gróf kötöttek meg. A letéti szerződés létrejöttével kapcsolatban a másodfokú bíróság hivatkozott a Ptk. rendelkezéseire, valamint idézte a korabeli bírói gyakorlatot is.

[21] Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a kereset jogcímére tekintettel azt nem kellett vizsgálni, hogy a letéti szerződés megkötésekor ki volt a táblaképek tulajdonosa, mégis érdemben vizsgálta, hogy a gróf milyen minőségében kötött letéti szerződést, amely a tulajdoni helyzetre is kiterjedt. Értékelése szerint az elsőfokú bíróság ebben a körben a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, a rendelkezésre álló adatokból okszerűtlenül vonta le azt a következtetést, hogy a letevő gróf magánszemély volt. A magánszemély minősítés nem jogi kategória, az elsőfokú bíróság ez alatt feltehetően azt értette, hogy a gróf saját érdekében, saját nevében járt el. A letétről való rendelkezés szempontjából elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a gróf milyen jogcímen birtokolta a táblaképeket. A letét fennállása és megszűnése szempontjából is alapvető jelentősége van ennek, mert ettől függ, hogy a letevő halálát követően ki tekinthető a jogutódjának. Ennek döntő jelentősége van a felperesek aktív perbeli legitimációja, keresetőségi joga vonatkozásában. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a gróf milyen jogcímen birtokolta a festményeket. Egyértelműen annyi állapítható meg, hogy a letéti

szerződést a gróf kötötte meg az alperessel függetlenül attól, hogy ekkor a festmények hitbizományi, alapítványi vagy családi tulajdonban voltak-e. Az azonban, hogy birtoklása tulajdonjogán vagy egyéb jogcímen alapult-e, a perben rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható. A per tárgyára tekintettel a tulajdoni viszonyok tisztázása a per kereteit meghaladta, a birtoklás jogcímének tisztázása ugyanakkor ezt részben nyilvánvalóan feltételezte volna. A birtoklás jogcíme a letéti szerződés mint kötelmi viszony vonatkozásában fennálló jogutódlás tekintetében bírt alapvető jelentőséggel. A letevőnek ugyan nem kell a tárgy tulajdonosának lennie, birtoklásának jogcíme azonban befolyásolja, hogy a letevő halála után ki jogosult a letét tárgyával rendelkezni, kit illetnek meg a Ptk. 112. § (1) bekezdéséből és a 462-466. §-okból következő, köztük a táblaképek állapotáról való tájékoztatás kérésére vonatkozó jogok. A dolog feletti jogok többféleképpen gyakorolhatók: azt a személy gyakorolhatja saját érdekében és saját nevében; saját érdekében, de más nevében; más érdekében, de a maga nevében; más érdekében és más nevében. A Ptk.-t megelőző magánjog a más nevében és más révén birtoklót birlalónak (detentor) nevezte, akinél csak a birtoklás ténylegessége valósult meg, de ehhez nem párosult jogcím. A Ptk.-t követő polgári jog ezt a jogállást nem ismerte, azonban a felelős őrzésre vonatkozó rendelkezéssel a birtok e fajtáját is szabályozás alá vonta. A felperesek azt állították, hogy a gróf volt a táblaképek letevője, aki saját nevében járt el, mert nem lelhető fel arra vonatkozó okirat, hogy nem a saját nevében tett nyilatkozatot. Az alperes ezzel szemben azt állította, hogy téves az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, miszerint a gróf mint magánszemély és közte jött létre letéti szerződés, az alperesi beavatkozó pedig állította, a letevő nem bizonyította, hogy milyen jogcímen birtokolta a táblaképeket. Ebben a körben a bizonyítás kötelezettsége a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint a felpereseket terhelte, amelyről az elsőfokú bíróság 13. sorszámú végzésében tájékoztatta a feleket. Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget a gróf birtoklása jogcímének. A letéti szerződés fennállása és megszűnése szempontjából döntő fontosságú az a tény, hogy a letevő halála után ki tekinthető jogutódjának, így a letéttel kapcsolatos nyilatkozat megtételére jogosult személynek. Az elsőfokú bíróság a letevő személyének megállapításakor a gróf nyilatkozatainak tulajdonított alapvető jelentőséget, ehhez képest a gróf halálát követő levelezést súlytalannak ítélte. A perben megállapítható tények alapján a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság következtetésével. A perben nem arról kellett állást foglalni, hogy a megállapított tények alapján a letevő személye vonatkozásában milyen lehetőségek merülnek fel és ezek közül melyik a legvalószínűbb, hanem arról, a felperesek állítására tekintettel bizonyított-e, hogy a gróf a táblaképeket a birtoklás olyan jogcíme alapján helyezte letétbe, amely alapján a felperesek jelenleg is jogosultak azok birtoklására, valamint a letéti szerződésből eredő jogosultságok alperessel szembeni érvényesítésére. A gróf táblaképekkel kapcsolatos rendelkezési jogát életében nem vitatták, halála után azonban letevői minősége jelentőssé vált, így jelentősége van a halála után keletkezett levelezéseknek és nyilatkozatoknak. A táblaképek sem a hitbizomány, sem az alapítvány leltárában nem szerepeltek, azokat a gróf hagyatéka sem tüntette fel. Az elsőfokú bíróság a gróf nyilatkozatainak okszerűtlenül tulajdonított kiemelt jelentőséget és olyan feltételezésekbe bocsátkozott, amelyekre nem alapítható ítéleti bizonyosság. A gróf motivációi a perben nem voltak feltárhatók, az, hogy magát nem tüntette fel az alapítvány gondnokaként, képviselőjeként, nem bizonyítja, hogy a képeknek tulajdonosa volt, így saját nevében és saját érdekében járhatott el. A gróf jogtanácsosának a grófhhoz hasonlóan tisztában kellett lennie a táblaképek tulajdoni és birtokviszonyaival. Nem bizonyított, hogy a gróf alapítványi gondnoki tisztsége a halála előtt megszűnt, a halála utáni levelezések tartalma pedig kétséget ébreszt aziránt, hogy a gróf a letéti szerződéssel összefüggésben saját érdekében és saját nevében járt el. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján így nem állapítható meg, hogy a felperesek ebben a konkrét kötelmi viszonyban letevők, illetve a letevő jogutódai-e. A felperesek kifejezetten úgy nyilatkoztak,

hogy nem képezi a per tárgyát a táblaképek tulajdonjogának megállapítása, így ebben a körben nem is tettek konkrét tényelődást. A felperesek a perben nem bizonyítottak olyan birtoklási jogcímet, amely a letéti szerződésből eredő tájékoztatási kötelezettség teljesítésének követelésére jogosítaná fel őket, így aktív perbeli legitimációjuk nem bizonyított.

[22] A letéti szerződés megszűnése körében úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból okszerűtlen jogi következtetéseket vont le. Azt helytállóan állapította meg, hogy a letéti szerződés nem szűnt meg a határozott idő letelte miatt, valamint azt a gróf 1932-es nyilatkozata sem szüntette meg. Az 1934-es visszakövetelés azonban megszüntette a letéti szerződést. A harmadik táblakép vonatkozásában a gróf elfogadta az alperes ajánlatát, hogy a tavaszi hónapokig azt az alperes őrizetében hagyja, így ennyiben módosították a letéti szerződést, amely ezért 1935. május 31-én szűnt meg. Az első és a második táblakép vonatkozásában ugyanakkor a kinyilvánított visszavételi szándék megszüntette a letéti szerződést függetlenül attól, hogy azok visszavételére ténylegesen nem került sor.

[23] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a felperesek tájékoztatás adására vonatkozó keresetét alaptalannak ítélve az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a kereseteket elutasította. A letéti szerződés későbbi megszűnését és az alperesi beavatkozó tulajdonszerzését ezért már nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelmek

[24] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték elsődlegesen a jogerős ítélet elsőfokú ítélettel megegyező megváltoztatását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 205. §-át, a 220. § (1) bekezdését, a 462. § (1) bekezdését és a 473. §-át, valamint a Pp. 2. § (2) bekezdését, a 237. § (3)-(4) bekezdését, a 263. § (1) bekezdését, a 265. § (1) bekezdését, a 279. § (1) bekezdését, a 342. § (3) bekezdését, a 364. §-át, a 369. § (3) bekezdés *a)*, *b)*, *c)* és *e)* pontját, a 383. § (2) bekezdését, a 384. § (1) bekezdését, a 405. § (1) bekezdését és a 406. § (1) bekezdését.

[25] Az alperesi oldal által előterjesztett fellebbezéseknek a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja szerinti jogellenessége körében arra hivatkoztak, hogy az e jogszabályi rendelkezésre hivatkozó fellebbezést a Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület (a továbbiakban: konzultációs testület) 20. állásfoglalása szerint kell megfogalmazni. Az alperesi oldal általános állításai és a kifogásolt bizonyítási eredmény pontos megjelölésének elmulasztása nem vezethet ahhoz, hogy a másodfokú bíróság köteles legyen minden ítéletbeli ténymegállapítást megvizsgálni. Az alperesi oldalnak minden egyes sérelmezett okszerűtlen bizonyítási eredménynél meg kellett volna jelölnie a kifogásolt ténymegállapítást, azokat a bizonyítékokat, amelyekre az elsőfokú bíróság a ténymegállapítást alapozta, elő kellett volna adnia az okszerűbbnek vélt, pótlólag megállapítandó bizonyítási eredményt, elő kellett volna adnia az elsőfokon rendelkezésre álló bizonyítékokat, és hogy azok miért teszik a pótmegállapítást okszerűbbé, mint az ítéletbeli ténymegállapítást, valamint meg kellett volna jelölnie a pótmegállapítás jogi relevanciáját az ügy elbírálásával kapcsolatban. Az alperesi oldal egyetlen ítéletbeli ténymegállapítással kapcsolatban sem részletezte mindezeket. Ennek hiányában egy téves ténymegállapítás nem érheti el azt az okszerűtlenségi szintet, amit a Pp.

369. § (3) bekezdés *c)* pontja megkövetel. A fellebbező félnek pontosan utalnia kell arra, hogy a megállapított tényállást mely részében tartja okszerűtlennek vagy iratellenesnek, és hogy ezeket milyen módon lehet orvosolni (BH2014. 369.). A fellebbezés hiányos indokolása lehetetlenné teszi az ellenoldal számára, hogy a fellebbezésre érdemben reagáljon. Hatálytalanok a fellebbezés azon részei, amelyekben a fellebbező oldal csak általánosságban kifogásolja a számára hátrányos bizonyítási eredményt. A Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontjából, a konzultációs testület 20. állásfoglalásából, valamint a BH2014. 369. számú határozatból egyaránt az következik, hogy a fellebbezések tartalmi követelményrendszere nem öncélú, azzal a jogalkotónak több célja is van. A bizonyítás eredményének kifogásolására vonatkozóan külföldi szabályozásokat is bemutattak, valamint csatolták ezek bizonyítékait. A letéti szerződésben szerződő fél személyére irányuló bizonyítási eredmény alperesi és alperesi beavatkozási kifogásolása, valamint a szerződés megszűnésének módjával kapcsolatos fellebbezési hivatkozások nem feleltek meg a fenti követelményeknek. Fellebbezési ellenkérelmükben ők mindezeket kifogásolták, az alperes maga is elismerte, hogy fellebbezése nem volt megfelelő, a másodfokú bíróság jogerős ítéletében mégis úgy értékelte, hogy a fellebbezések nem voltak tartalmilag hiányosak. A másodfokú bíróság ezért jogellenesen alkalmazta a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontját, mert a fellebbező felek nem hoztak fel minden, a bizonyítás eredményének kifogásolásához szükséges pontot. A Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontjának szabályszerű alkalmazása esetén a másodfokú bíróság nem vehette volna figyelembe a letéti szerződést megkötő személy személyével, valamint a szerződés megszűnésével kapcsolatos érvelést.

[26] Az alperesi oldal által előterjesztett fellebbezéseknek a Pp. 369. § (3) bekezdés *c)* pontjával összefüggő jogellenessége körében arra hivatkoztak, hogy az ezzel kapcsolatban előterjesztett fellebbezést is a konzultációs testület 20. állásfoglalása szerint kell megfogalmazni. Az alperesi oldal fellebbezései a szerződő fél személye és a letéti szerződés megszűnési módja körében nem teljesítették ezeket a követelményeket, az alperes maga is beismerte fellebbezése hiányosságát, a másodfokú bíróság azt mégis megfelelőnek értékelte. A téves jogalkalmazás kifogásolásai nem feleltek meg a jogszabályban foglaltaknak, mert azok nem az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláson alapultak, így a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés *c)* pontjának szabályszerű alkalmazása esetén azokat nem vehette volna figyelembe.

[27] A pervezetési kötelezettség megsértése körében előadták, fellebbezési ellenkérelmükben részletesen kitértek arra, hogy az alperesi oldal fellebbezéseinek melyek voltak azok a részei, amelyek csak általánosságban kifogásolták a számukra hátrányos bizonyítási eredményt, így ezeket az előadásokat a másodfokú bíróság nem veheti figyelembe. Fellebbezési ellenkérelmükben kifejezetten kérték a másodfokú bíróságtól, pervezetés címén tájékoztassa őket arról, hogy milyen pontokban tekinti jogszabályszerűnek az alperesi oldal kifogásait, amely azonban nem történt meg. Jogi képviselőjük készen állt arra, hogy nyilatkozatait a tárgyaláson ennek megfelelően kiegészítse, módosítsa, esetlegesen bizonyítási indítványt nyújtson be azzal az okirattal kapcsolatban, amit felülvizsgálati kérelmükhöz csatoltak, de előadására sem a másodfokú bíróság, sem az alperesi oldal nem reagált. Az anyagi pervezetéssel kapcsolatban a Pp. 237. § (3)-(4) bekezdése az irányadó, amely a Pp. 364. §-a alapján a másodfokú bíróságot is megilleti, figyelemmel a Pp. 384. § (1) bekezdésére és a 405. § (1) bekezdésére. A másodfokú bíróság tisztában volt azzal, visszajelzést igényelnek arra vonatkozóan, hogy a másodfokú bíróság az alperesi oldal fellebbezéseinek nem jogszabályszerűen előadott részeit milyen mértékben tartja hatálytalanoknak. Erre a visszajelzésre a másodfokú bíróságnak lehetősége volt, ezt mégsem

tette meg, így megsértette saját anyagi pervezetési kötelezettségét. Ezzel pedig megfosztotta őket attól a joguktól, hogy a fellebbezésekben megfogalmazott minden beadványra a Pp. 237. § (3) bekezdése értelmében hatékonyan reagáljanak.

[28] A szerződéskötéssel összefüggő megalapozatlan bizonyításra való hivatkozás körében kifogásolták a másodfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, amely szerint nem állapítható meg, hogy a gróf milyen jogcímen birtokolta a festményeket, csak az állapítható meg, hogy a szerződést ő kötötte meg függetlenül attól, hogy a táblaképek kinek a tulajdonában voltak. Az elsőfokú bíróság ezt megelőző ténymegállapításai nem voltak okszerűtlenek a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja értelmében, ezen felül a jogerős ítéletbe foglalt bizonyítás eredménye is okszerűtlen, ami miatt kérték a Kúriától annak megváltoztatását a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 369. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján. Kérték annak pótmegállapítását, hogy a gróf a letéti szerződést saját nevében kötötte. A másodfokú bíróság egyes tényeket helyesen állapított meg, ugyanakkor egyes tényeket nem vett figyelembe vagy súlyosan pontatlanul állapított meg. A felülvizsgálati kérelemben felsorolt 36 bizonyítékot a másodfokú bíróság nem vizsgálta meg tartalmilag, valamint nem vette azokat figyelembe. Ha a másodfokú bíróság teljesítette volna anyagi pervezetési kötelezettségét, úgy másodfokon is benyújtottak volna egy olyan okiratot, amit felülvizsgálati kérelmükhöz csatoltak. A másodfokú bíróság által idézett bizonyítékok aggályosak és teljesen súlytalanok, nem alkalmasak az elsőfokú bíróság által bemutatott bizonyítékok kétségbe vonására. Az okszerűtlen bizonyítás tényállása nem valósult meg, mert az elsőfokú ítéletben található bizonyítás eredménye nem volt okszerűtlen, így a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontját jogellenesen alkalmazta. A kifogásolt ténymegállapítás a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján és a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja értelmében is jogellenes.

[29] A szerződéskötéssel kapcsolatos helytelen jogfelfogás körében a másodfokú bíróság jogellenesen alkalmazta a Pp. 369. § (3) bekezdés *c)* pontját az elsőfokú ítélet felülbírálata során, és jogellenesen vont le az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést, valamint a megállapított tényeket megalapozatlanul minősítette másként. A másodfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást a Pp. 369. § (3) bekezdés *b)* pontja szerint. Ők számtalanszor hivatkoztak a táblaképek tulajdonjogára. Az elsőfokú bíróság bizonyítási teherrel kapcsolatos végzését később módosította, így ők nem voltak kötelesek bizonyítani, hogy a letéti szerződést nem egy alapítvány vagy egy hitbizomány kötötte. A Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a letevő jogi érdekében áll, a bíróság valósnak fogadja el, hogy ő saját nevében kötött egy letéti szerződést az alperessel, ezért az ezzel kapcsolatos bizonyítási teher az övék. Ugyanakkor elsődlegesen az alperesi letéteményes jogi érdekében áll annak valósnak való elfogadása, hogy ő nem a felperessel, hanem egy harmadik személlyel kötött letéti szerződést. Abszurd és lehetetlen lenne, ha ebben az esetben is ők lennének kötelesek igazolni nemleges tényként, hogy jogelődjük nem valakinek a képviselőjében járt el. A másodfokú bíróság jogellenesen alkalmazta a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja szerinti okszerűtlen bizonyítási eredmény törvényi tényállási elemét figyelemmel a Kúria töretlen ítélkezési gyakorlatára az okszerűtlenség követelményével kapcsolatban. A Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján egyértelműen kizárandó, hogy a felsőbb bíróságok újra mérlegeljék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. A tévesen alkalmazott anyagi jogot illetően arra hivatkoztak, hogy se a letéti szerződésekre vonatkozó jog, se az általános szerződési jog, se az általános kötelmi jog nem ismer olyan kötelezettséget, hogy egy szerződő félnek aktívan ellenőriznie kell a másik fél dologi jogi jogosultságát. Nem egyenrangú, ha valaki saját nevében vagy harmadik személy nevében köt szerződést, mert utóbbi esetben a törvény adta többletkövetelményeknek kell fennállnia a Ptk. 220. §-a alapján. Ha ezek a többletkövetelmények nem állnak fenn, az

illető személy saját nevében és nem más nevében jár el. A Ptk. 4. § (2) bekezdése megalkotásának célja éppen az volt, hogy csupán látszat alapján valaki ne képviselhesen egy harmadik személyt, hanem a másik félnek explicite tárja fel, hogy kinek a képviseletében jár el. A Ptk. 220. § (1) bekezdése alapján fogalmilag csak olyan körülményeket tud a másik fél a képviseleti jogosultság feltárását illetően figyelembe venni, amelyek a szerződéskötés előtt történtek. A képviseleti jogosultság feltárása a másik féllel szemben nem öncélú követelmény, hanem a szerződési jog egyik alappillére, mert a Ptk. 200. § (1) bekezdése szerinti szerződéskötési szabadság az alanyválasztás szabadságát is jelenti. A másodfokú bíróság tévedett abban, hogy a bizonyítási terhet rájuk terhelte, nekik kell bizonyítaniuk, hogy a gróf nem valaki más képviseletében járt el, hiszen ez a bizonyítási teher az alperesé és az alperesi beavatkozóé. A másodfokú bíróság nem nehezményezhette, hogy ők nem bizonyították, a gróf nem valaki más képviseletében járt el. Az elsőfokú ítéletben megállapított tények nem voltak okszerűtlenek a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja szerint. A másodfokú bíróság nem volt jogosult a Pp. 369. § (3) bekezdés *b)* pont alkalmazása nélkül a bizonyítás eredményét felülmérlegelni. Mivel a másodfokú bíróság abban tévedett, hogy valakinek a képviselete nem jár többletkövetelménnyel, tévesen jutott arra a megállapításra, nem bizonyítható, hogy a gróf saját vagy valaki más nevében kötötte meg a letéti szerződést. Ha helyesen alkalmazta volna a Ptk. 220. § (1) bekezdését, azt kellett volna megállapítania, hogy a gróf saját nevében kötötte meg a szerződést.

[30] Az ügy érdemére kiható iratellenes ténymegállapításként a másodfokú bíróság a szerződés megszűnésének időpontját 1935. május 31-ben határozta meg a harmadik táblakép vonatkozásában. Ez a megállapítás azonban ellentmondásos, megalapozatlan és logikátlan, mivel az alperes levelében nem azt írta, hogy a tavaszi hónapokig, hanem hogy legalább a tavaszi hónapokig maradjon nála letétként a harmadik táblakép. A jogerős ítélet megállapítása iratellenes, ezért felülmérlegelésnek van helye, az elsőfokú bíróság ugyanakkor okszerűen és logikusan értékelt, továbbá a bizonyítékokból a helyes tényállás megállapítható. Az iratellenesség körében megsértett jogszabályhelyként a Pp. 263. § (1) bekezdését és a 279. § (1) bekezdését jelölték meg.

[31] A letéti szerződés megszűnésével kapcsolatos megalapozatlan bizonyításra hivatkozás körében a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)*, illetve *c)* pontjának a megsértését állították. Kifogásolták azt a ténymegállapítást, hogy a harmadik táblakép vonatkozásában 1935. május 31-én, az első és a második táblakép vonatkozásában a visszavételi szándék kifejezésével szűnt meg a letéti szerződés. Az elsőfokú bíróság ezt megelőző ténymegállapításai nem voltak okszerűtlenek a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja értelmében, valamint a másodfokú ítéletbe foglalt bizonyítás eredménye is okszerűtlen, amely miatt kérték a Kúriától annak megváltoztatását a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 369. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján. Kérték annak pótmegállapítását, hogy a táblaképek vonatkozásában nem szűnt meg a letéti szerződés. Mindenképpen iratellenes és a Pp. 342. § (3) bekezdése, illetve a 2. § (2) bekezdése értelmében túlterjeszkedő a másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy a gróf 1934. november 27-én a táblaképek kivételével valamennyi tőle elrabolt és az alperesnél elhelyezett műtárgyat visszavette, mert az átvételi elismervény nem enged ilyesfajta következtetést. A harmadik táblaképre vonatkozó kifogásolt megállapítás mindenképpen iratellenes. A Kúria Pfv.I.20.168/2021/13. számú határozata szerint egy iratellenesen megállapított tény egyenértékű ellentmondásos ténymegállapításokkal és egy okszerűtlen bizonyítási eredménnyel, amit a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja értelmében orvosolni kell. Az elsőfokú bíróság indokolása nem volt okszerűtlen, ezért a másodfokú bíróság jogellenesen alkalmazta a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontját, továbbá az általa tett kifogásolt megállapítás

okszerűtlen, ezért a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 369. § (3) bekezdés *a)* pontja értelmében jogellenes.

[32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma szerint – kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

[33] Indokolása szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye bizonyítás felvételének, ezért a felperesek által csatolt okiratokat a Kúria nem veheti figyelembe. A fellebbezések megfeleltek a Pp. 371. § (1) bekezdésében előírt követelményeknek, a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontja nem a fellebbezés tartalmára, hanem a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörére vonatkozik. A másodfokú bíróságot nem terhelte tájékoztatási kötelezettség. A fellebbezéseket kézbesítette, ezzel kifejezésre juttatta, hogy azokat érdemi elbírálásra alkalmasnak tartja. Nincs olyan kötelezettsége a másodfokú bíróságnak, hogy a fellebbezést érintő álláspontjáról előzetesen tájékoztassa a feleket. A bizonyítási érdek a felpereseket terhelte, akik kifejezetten elzárkóztak annak állításától, hogy a gróf a táblaképek tulajdonosa lett volna, ahogy azt az elsőfokú ítélet indokolása is megállapította, amely ellen a felperesek nem terjesztettek elő fellebbezést. Ha az alperesi vitatással szemben a felperesek a letéti szerződés létrejöttét és fennállását állítják, elsődlegesen részletes tényeloadást kellett volna tenniük arra, hogy a gróf milyen jogcím alapján birtokolta a festményeket, majd az így állított tényeket kellett volna bizonyítaniuk, így azt, hogy a gróf saját nevében kötötte meg a letéti szerződést. A felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a gróf nyilatkozatai a letéti jogviszony felszámolásának minősülnek figyelemmel a Ptk. szabályozására. A letéti szerződés megszűnésével kapcsolatban megismételte a fellebbezésében előadottakat. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság a letéti szerződés későbbi megszűnésére vonatkozó érveket eltérő álláspontja miatt nem vizsgálta, így ha azt lehetne megállapítani, hogy a szerződés nem szűnt meg 1934-ben, abban az esetben a másodfokú bíróságot új eljárásra kellene utasítani. Egyebekben megismételte a fellebbezésében előadottakat.

[34] Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

[35] Indokolása szerint a fellebbezések nem voltak hiányosak, hiányosság esetén pedig hiánypótlási felhívást kellett volna kibocsátani. A másodfokú bíróság nem sértette meg pervezetési kötelezettségét, mert ha a bíróság nem észlel hiányt, úgy erről nem kell tájékoztatnia a feleket. A felperesek nem voltak elzárva attól, hogy előadják valamennyi nyilatkozatukat. Amennyiben hiányos fellebbezési ellenkérelmet terjesztettek elő, úgy azt hiányos tartalma szerint kellett elbírálni. A felperesek az elsőfokú eljárás során tényként állították, hogy a gróf saját nevében kötötte meg a letéti szerződést, így ennek a ténynek a bizonyítása az ő érdekükben állt. Az elsőfokú ítélet is rögzítette, hogy nem történt tényeloadás arról, mikor és milyen jogcímen került a gróf a táblaképek birtokába. A rendelkezésre bocsátott bizonyítékokból kizárólag arra a következtetésre lehetett jutni, a felperesek nem bizonyították a táblaképek birtoklásának jogcímét, így hiányzott az aktív perbeli legitimációjuk. Erre figyelemmel már szükségtelenül vizsgálta a másodfokú bíróság a letéti szerződés megszűnését, ugyanakkor a másodfokú bíróság azt helyesen állapította meg.

Ha a másodfokú bíróság tévedett volna akár az aktív perbeli legitimáció hiánya, akár a letéti szerződés megszűnése körében, úgy vizsgálnia kellene a további ezzel kapcsolatos érveket. A másodfokú bíróság nem jutott nyilvánvalóan téves és okszerűtlen következtetésre.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a Kúria több határozatától való eltérést is állítottak, de a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés miatt kérték, és ennek indokolása körében tüntették fel a hivatkozott határozatokat. A Kúria ezért a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértéseit vizsgálta, és ennek során vette figyelembe az e jogszabályokat értelmező kúriai határozatokat.

[37] A Pp. 413. § (1) bekezdése és a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[38] Az 1/2017. PJE jogegységi határozat szerint megfelelően irányadó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A 3. ponthoz fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Az előbbivel szemben az a követelmény érvényesül, hogy a fél felülvizsgálati kérelmében pontosan jelölje meg azt a jogforrást, és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek a megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szabad szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős ítélet általa sérelmezett és rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatban részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.

[39] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is.

[40] A felperesek az általuk megjelölt jogszabályhelyek közül a Ptk. 205. §-a és a 473. §-a vonatkozásában megsértett konkrét jogszabályhelyet, az általuk megsértettként állított jogszabályi rendelkezés konkrét bekezdését nem jelölték meg. Nem adták elő e körben azt sem, hogy a jogerős ítélet pontosan mely időpontban hatályos milyen tartalmú jogszabályi rendelkezést milyen okból sért, ezért nem volt lehetséges a megsértettként állított jogszabályhely beazonosítása. Ez a hiányosság önmagában kizárta e jogszabálysértések érdemi vizsgálatának a lehetőségét {Kúria Gfv.I.30.249/2023/7. [23]}.

[41] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként megjelölték a letéti szerződést, a letéteményes őrzési kötelezettségét szabályozó anyagi [Ptk. 462. § (1) bekezdés], valamint a másodfokú bíróságnak az ügy érdemében való döntését [Pp. 383. § (2) bekezdés] és az anyagi jogi felülbírálat egyik esetkörét szabályozó eljárási [Pp. 369. § (3) bekezdés *e*) pont] jogszabályi rendelkezéseket. Ezekkel összefüggésben azonban jogi álláspontjukat nem fejtették ki, az állított jogszabálysértést tartalmilag nem írták körül, nem ismertették a jogszabálysértésre való hivatkozásuk indokait. A Kúria ezért e jogszabályhelyek megsértését érdemben nem vizsgálhatta.

[42] A felperesek a felülvizsgálati eljárásban okiratokat csatoltak. A Pp. 422. §-a alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a jogerős ítélet meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt. A Kúria ezért a felülvizsgálati eljárásban csatolt okiratokat nem vehette figyelembe.

[43] A felperesek felülvizsgálati kérelmük B.1. és B.2. pontjában egyrészt az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezésének a jogellenességét állították. Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*) és *c*) pontját, mert a fellebbezések csak általánosságban kifogásolták a számukra hátrányos bizonyítási eredményt, általánosságban és ellenbizonyítékok megjelölése nélkül állították annak okszerűtlenségét, valamint mindezek a hivatkozások nem az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláson alapultak. A fellebbezések így nem feleltek meg a konzultációs testület 20. állásfoglalásában írt követelményeknek és a BH2014. 369. számú határozatban írtaknak. A fellebbezéseknek ezek a részei ezért hatálytalanok, a másodfokú bíróság ennek ellenére a fellebbezéseket megfelelőnek ítélte és azokat érdemben elbírált, amely az ő pervesztességükhöz vezetett. Másrészt felülvizsgálati kérelmük B.3. pontjában arra hivatkoztak, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 237. § (3)-(4) bekezdését, a 364. §-át, a 384. § (1) bekezdését és a 405. § (1) bekezdését megsértve kérésük, valamint a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettsége ellenére nem tájékoztatta őket arról, hogy jogszabályszerűnek tartja a fellebbezéseket, hanem csak a jogerős ítéletben állapította meg azok tartalmi megfelelőségét.

[44] Ahogy a Kúria már több határozatában részletesen kifejtette {Kúria Pfv.I.20.767/2023/8. [54]-[55], Pfv.I.20.215/2023/4. [25]}, a Pp. 369-370. §-ának szabályozása, valamint a Pp. törvényjavaslatának e rendelkezésekhez fűzött indokolása alapján a fellebbezés – főszabály szerint – teljes átszármaztató hatályú rendes perorvoslat, amelynek következtében az elsőfokú bíróság hatásköre teljes egészében átszáll a másodfokú bíróságra, így az ugyanolyan jogkörben jár el, mint az elsőfokú bíróság: az ügy érdemében dönt és maga hozza meg a törvénynek megfelelő határozatot. A másodfokú bíróság azonban a jogszabálysértéseket főszabály szerint csak kérelemre veszi figyelembe [Pp. 370. § (1) bekezdés], kivételt a kötelező hatályon kívül helyezési okok képeznek, amiket hivatalból kell

észlelni és figyelembe venni [Pp. 370. § (2) bekezdés]. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a kérelem korláta között gyakorolja, amellyel kapcsolatban korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi. A felülbírálati jogkör tehát az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének a joga. A fellebbező félnek kell fellebbezése okát és annak indokait előadnia, ezzel kijelölve a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét. A felülbírálati jogkör korlátját jelentik a fellebbezés tartalma körében előadottak [Pp. 370. § (1) bekezdés, 371. § (1) bekezdés]. A Pp. 371. § (1) bekezdését módosító, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény (a továbbiakban: Pp. novella) indokolása alapján a módosítás célja a fellebbezés tartalmának pontosítása és egyszerűsítése volt. A módosítást követően a fellebbezésben nem kell megjelölni a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört. Elegendő feltüntetni, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül, valamint meg kell jelölni azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező fellebbezését alapítja. A módosítás kellően tág teret kívánt adni a másodfokú bíróságnak ahhoz, hogy a kérelemhez mérten ki tudja választani, milyen körben és korlátok között gyakorolhatja felülbírálati jogát, egyúttal arra is megfelelő garanciát kívánt nyújtani, hogy a másodfokú bíróság ne terjeszkedjen túl a felülbírálat lehetséges keretein. A módosítás tehát nem változtatott azon, hogy a fellebbezésben a jogszabálysértést fel kell tüntetni, ugyanakkor azt nem jogszabályhely megjelölésével kell teljesíteni [Pp. 371. § (1) bekezdés *d*) pont], valamint továbbra is elő kell adni a fellebbezés okát (indokait) [Pp. 371. § (1) bekezdés *b*) pont], de nem kell megjelölni a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört [vö. Pp. 371. § (1) bekezdés *c*) pont].

[45] A fellebbezésnek a jogszabályban meghatározott tartalmi követelményeknek kell megfelelnie. A fellebbezés tartalmát a Pp. 371. §-a szabályozza. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a fellebbezések tartalmi hiányosságát állították, megsértett jogszabályhelyként azonban a Pp. 371. §-át nem jelölték meg. A konzultációs testület állásfoglalása nem jogszabály, és nem minősül a Kúria közzétett határozatának sem (Kúria Pfv.V.20.114/2022/6.). A BH2014. 369. számú határozat pedig nem a jelen ügyben alkalmazandó Pp. szabályozására vonatkozik. Mindezeket meghaladóan a konzultációs testület 20. állásfoglalását 2018. január 12-én hozta meg az akkor hatályos jogszabályok – ezek között a felülbírálati jogkör feltüntetési kötelezettségét előíró Pp. 371. § (1) bekezdés *c*) pont – tartalmát értelmezve. A fentiek szerint a Pp. novella 2021. január 1-től újraszabályozta a fellebbezés tartalmi követelményeit, többek között hatályon kívül helyezve a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkör feltüntetésének a kötelezettségét előíró rendelkezést. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben sérelmezték a fellebbezések tartalmának másodfokú bíróság általi értékelését és figyelembevételét, de a tartalom szerinti elbírálás elvét szabályozó eljárási jogszabályi rendelkezést [Pp. 110. § (3) bekezdés] megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg. A fellebbezések tartalmi hiányosságát is állították, de megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg a fellebbezés tartalmát szabályozó Pp. 371. §-át, továbbá az újraszabályozott normatartalomra figyelemmel nem is indokolták, hogy a 2023. március 14-én és március 28-án benyújtott fellebbezések milyen okból nem feleltek meg az ekkor hatályos és alkalmazandó jogszabályi követelményeknek. A Kúria ezért a fellebbezések tartalmi megfelelőségét és esetleges hiányosságát, valamint azok másodfokú bíróság általi tartalmi értékelését érdemben nem vizsgálhatta.

[46] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a fellebbezések tartalmi hiányossága miatt a hiányos részek hatálytalanságát állították. A Kúria a fentiek szerint a fellebbezések tartalmi hiányosságát nem vizsgálhatta, ami egyúttal kizárta az esetleges hiányosság jogkövetkezménye alkalmazásának mellőzésével kapcsolatos jogszabálysértés érdemi vizsgálatának a lehetőségét is. Egyebekben, ha a fellebbezés hiányos, akkor főszabályként az elsőfokú bíróságnak, ennek elmulasztása esetén a másodfokú tanács elnökének a fellebbezés benyújtóját hiánypótlásra kell felhívnia [Pp. 366. § (2) bekezdés, 367. § (1) bekezdés], amellyel összefüggésben a felperesek megsértett eljárási jogszabályhelyet nem jelöltek meg. A felperesek állították a fellebbezések hiányos részeinek a hatálytalanságát, de nem adták elő, hogy a hatálytalanság jogkövetkezménye mely jogszabályi rendelkezésen alapul, erre vonatkozó eljárási jogszabályhelyet megsértettként nem jelöltek meg. Mindezekre figyelemmel a Kúria a fellebbezések részbeni hatálytalanságát érdemben nem vizsgálhatta.

[47] A felperesek állították, hogy a fellebbezések tartalmára figyelemmel a másodfokú bíróság egyes kérdéseket nem vizsgálhatott volna. Ez a hivatkozásuk nem a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörével, hanem e jogkör korlátaival függ össze, amit a Pp. 370. §-a szabályoz. Ennek főszabálya szerint [Pp. 370. § (1) bekezdés] a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátját jelentik a fellebbezés Pp. 371. § (1) bekezdés *a)-d)* pontjában megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg sem a Pp. 371. § (1) bekezdését, sem a Pp. 370. § (1) bekezdését. A Kúria ezért nem vizsgálhatta sem azt, hogy a fellebbezések tartalma megfelelt-e a jogszabályi követelményeknek, sem azt, hogy e tartalmakra figyelemmel a másodfokú bíróság megsértette-e felülbírálati jogkörének korlátait. A felperesek által megsértettként megjelölt Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét szabályozza, vagyis azokat a kérdéseket, azokat a lehetséges esetköröket, amelyek vizsgálatára és minősítésére a másodfokú bíróságnak egyáltalán lehetősége lehet abban az esetben, ha az a fellebbezés tartalma (Pp. 371. §) alapján a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátaival (Pp. 370. §) belülre esik. A jelen ügyben nem állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság megsértette volna a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* és *c)* pontját, hiszen – a felülvizsgálati kérelem fenti tartalmi hiányosságai miatt – a fellebbezések tartalmi helyessége és a felülbírálati jogkör tényleges korlátai érdemben nem vizsgálhatók. Azt a felperesek sem tették vitássá, hogy a másodfokú bíróság általában véve megteheti a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* és *c)* pontjában írtakat. A felperesek felülvizsgálati kérelmüket arra alapították, hogy a másodfokú bíróság a konkrét fellebbezések konkrét tartalma miatt nem vizsgálhatott volna egyes kérdéseket, amely azonban kizárólag a Pp. 371. § (1) bekezdése és a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján lenne vizsgálható.

[48] A felperesek a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségének elmulasztását állították az általuk hiányosnak tartott fellebbezésekkel kapcsolatban. A bíróság alapelveként megfogalmazott közrehatási tevékenységének (Pp. 6. §) konkrét normában való egyik megfogalmazása az anyagi pervezetés (Pp. 237. §). Ez aktív közreműködési kötelezettséget telepít a bíróságra a felek magánautonómiából fakadó önrendelkezési joga érvényesülésének hatékony elősegítése érdekében. Az anyagi pervezetés olyan bírói aktivitást jelent, amelynek közvetlen vagy közvetett hatása van a peranyagra, a bíróság ugyanakkor nem avatkozhat bele olyan kérdésekbe, amelyek a felek magánautonómiájába tartoznak. A Pp. törvényjavaslatában írtak szerint a bíró – mintegy katalizátorként – aktívan előmozdítja, hogy a felek percselekményeiket szándékaiknak megfelelően teljesíthessék, ugyanakkor nem vehet át a felektől olyan feladatokat, amelyek elvégzésére képesek, és nem avatkozhat olyan kérdésekbe, amelyek a felek magánautonómiája alá tartoznak. Ha az anyagi pervezetés

alkalmazásának feltételei fennállnak, akkor akár az első-, akár a másodfokú bíróságnak anyagi pervezetést kell alkalmaznia [Pp. 237. §, 369. § (4) bekezdés]. E feltételek megvalósulása hiányában azonban a bíróság nem avatkozhat bele a peranyag szolgáltatásába.

[49] A jelen ügyben a másodfokú bíróság a fellebbezéseket tartalmuk szerint vette figyelembe, azokat nem ítélte hiányosnak. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg sem a fellebbezés tartalmát [Pp. 371. § (1) bekezdés], sem a tartalom szerinti elbírálás elvét [Pp. 110. § (3) bekezdés] szabályozó eljárási jogszabályi rendelkezéseket, a Kúria ezért a másodfokú bíróság által alkalmazott tartalom szerinti elbírálás helyességét nem vizsgálhatta {Kúria Pfv.I.20.617/2023/6. [37]}. Mivel a másodfokú bíróság nem ítélte hiányosnak a fellebbezéseket, ezért fel sem merülhet az azzal kapcsolatos anyagi pervezetési kötelezettség. Ezt meghaladóan a felperesek felülvizsgálati kérelmükben csak általánosságban hivatkoztak a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségére, megsértett jogszabályhelyként kizárólag az anyagi pervezetés egyes esetköreit és eszközeit szabályozó Pp. 237. § (3)-(4) bekezdését, az elsőfokú eljárás szabályainak alkalmazását előíró Pp. 364. §-át, valamint a hatályon kívül helyezés speciális tilalmát szabályozó Pp. 384. § (1) bekezdését jelölték meg. A Pp. szabályozásában azonban akkor kell anyagi pervezetést alkalmazni, ha a perfelvételi nyilatkozatok [Pp. 183. § (1) bekezdés] hiányosak, nem kellően részletezettek vagy ellentmondóak [Pp. 237. § (1) bekezdés], nem terjednek ki lényeges tény bizonyítására [Pp. 237. § (2) bekezdés], vagy a jogvita kereteinek az anyagi jog szempontjából történő értékelése alapján valamilyen speciális – a törvényben taxatív módon felsorolt – körülmény áll fenn [Pp. 237. § (3) bekezdés]. Ez azonban nem terjedhet ki a fél magánautonómiájába tartozó kérdésekre [Pp. 237. § (5) bekezdés]. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben egyrészt nem adták elő, hogy a fellebbezés általuk állított tartalmi hiányosságával összefüggésben a másodfokú bíróságnak pontosan mely jogszabályi rendelkezés alapján milyen okból kellett volna anyagi pervezetést alkalmaznia, másrészt a másodfokú bíróság által elvégzendő anyagi pervezetéssel kapcsolatos eljárási jogszabályi rendelkezések [Pp. 369. § (4) bekezdés, 370. § (4) bekezdés, 373. § (5) bekezdés, 384. § (2) bekezdés] megsértését sem állították. A Kúria ezért a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségének megsértését érdemben nem vizsgálhatta.

[50] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a Pp. 405. § (1) bekezdésének a megsértését is állították. Ez a jogszabályi rendelkezés a felülvizsgálati eljárásra vonatkozik, a felülvizsgálati eljárásban alkalmazandó szabályokat határozza meg. A másodfokú bíróság ezért nem sérthette meg ezt a jogszabályi rendelkezést.

[51] A felperesek felülvizsgálati kérelmük B.4. pontjában a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását kifogásolták, amely szerint nem állapítható meg, hogy a gróf milyen jogcímen birtokolta a táblaképeket, valamint annak megállapítását kérték, hogy a gróf saját nevében kötötte meg a letéti szerződést. Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontját, mert az elsőfokú bíróság ténymegállapításai nem voltak okszerűtlenek. Kérték a jogerős ítélet okszerűtlen bizonyítékértékelésének a megváltoztatását a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 369. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján, mert a másodfokú bíróság megállapítása e jogszabályi rendelkezések alapján is jogellenes.

[52] A felperesek kérelme az alábbi okokból nem teljesíthető. Egyrészt a felperesek a sérelmezett megállapítást a bizonyítás eredményének mérlegelésén alapuló

ténymegállapításnak értékelték, megsértett jogszabályhelyként azonban nem jelölték meg a bizonyítás eredményének mérlegelését és a tényállás megállapítását szabályozó Pp. 279. § (1) bekezdését, ezért a Kúria a ténymegállapítás helyességét vagy okszerűtlenségét nem vizsgálhatta. Másrészt a másodfokú bíróság jogerős ítélete [1]-[53] bekezdésében állapította meg a tényállást, az ebben írtakat a felperesek nem kifogásolták. A táblaképek birtoklásának jogcíme nem bizonyítékértékelésen alapuló ténykérdés, hanem a megállapított tényekből levont anyagi jogi következtetés, anyagi jogkérdés. Ennek esetleges megsértése az anyagi jog alapján vizsgálható, de a felperesek anyagi jogszabályi rendelkezés megsértését ezzel összefüggésben nem állították. Harmadrészt – ha a sérelmezett megállapítás ténymegállapításnak minősülne – a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*) pontja akkor sérül, ha a másodfokú bíróság úgy bírálja felül a bizonyítás eredményének a mérlegelését, hogy azt nem minősíti okszerűtlennek (Kúria Gfv.VI.30.254/2023/6., megjelent: BH2024. 64.). A jelen ügyben a másodfokú bíróság azonban okszerűtlennek minősítette a bizonyítás eredményének elsőfokú bíróság általi mérlegelését. Ennek érdemi helyességét ugyanakkor a Kúria nem vizsgálhatta, mert a felperesek ezzel összefüggésben a bizonyítás eredményének mérlegelését szabályozó Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését nem állították. Negyedrészt a felülvizsgálati kérelemben e körben is hivatkozott Pp. 405. § (1) bekezdése a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó eljárásjogi rendelkezés, amit a másodfokú bíróság ebben a vonatkozásban sem sérthet meg.

[53] A felperesek felülvizsgálati kérelmük B.5. pontjában a szerződéskötéssel kapcsolatos helytelen jogfelfogásra utalva a Pp. 369. § (3) bekezdés *c*) pontjának jogellenes alkalmazását állították sérelmezve az erre vonatkozó másodfokú megállapításokat. Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság jogellenesen vont le az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést, valamint a megállapított tényeket megalapozatlanul minősítette másként. Nem folytatott le bizonyítást, ezért nem módosíthatta a tényállást [Pp. 369. § (3) bekezdés *b*) pont]. Jogellenesen alkalmazta a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*) pontját, mert a bizonyítás eredménye nem volt okszerűtlen, amellyel összefüggésben Kúria felülvizsgálati ügyekben kifejtett gyakorlatára hivatkoztak. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését, mert nekik azt kellett bizonyítaniuk, hogy a gróf a saját nevében kötötte meg a letéti szerződést, nem pedig azt, hogy a letéti szerződést nem egy alapítvány vagy egy hitbizomány kötötte. Ezzel szemben az alperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy ő egy harmadik személlyel kötötte meg a szerződést. A Ptk. 220. § (1) bekezdésének a megsértése körében arra hivatkoztak, hogy a szerződő félnek nem kell ellenőriznie a másik fél dologi jogi jogosultságát, ha valaki más nevében köt szerződést, akkor a szerződéskötés előtt fel kell tárnia, hogy kinek a képviselőjében jár el.

[54] A Pp. 369. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjának szabályozása alapján a másodfokú bíróság nemcsak bizonyítás lefolytatását követően módosíthatja (egészítheti ki) a tényállást, hanem abban az esetben is, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti. A másodfokú bizonyítás lefolytatásának hiánya ezért önmagában nem sérti a Pp. 369. § (3) bekezdés *b*) pontját. A fent kifejtettek szerint a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*) pontja akkor sérül, ha a másodfokú bíróság úgy bírálja felül a bizonyítás eredményének mérlegelését, hogy azt nem minősíti okszerűtlennek. A jelen ügyben azonban a másodfokú bíróság okszerűtlennek minősítette a bizonyítás eredményét, ennek érdemi helyességét azonban a Kúria nem vizsgálhatta, mert a felperesek a bizonyítás eredményének mérlegelését szabályozó Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését a szerződéskötéssel összefüggésben nem állították. Egyebekben a másodfokú bíróság felülmérlegelésére nem alkalmazandó a Kúria általi

felülmérlegelés felperesek által hivatkozott gyakorlata, mert a bírói mérlegelés felülbírálatának általános kizárása és a nyilvánvalóan okszerűtlen esetekre való korlátozása csak a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő szabály (Kúria Pfv.V.20.459/2023/5., megjelent: BH2024. 85.). A tényekből levont eltérő anyagi jogi következtetéshez [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont] a törvény nem követel meg okszerűtlenséget, ahhoz az szükséges, hogy a másodfokú bíróság anyagi jogi álláspontja eltérjen az elsőfokú bíróságtól. A jelen ügyben a másodfokú bíróság jogerős ítéletében több szempontból sem értett egyet az elsőfokú bíróság anyagi jogi következtetéseivel, amelyek helyességét azonban a Kúria – érdemi vizsgálatra alkalmas anyagi jogszabálysértés megjelölése hiányában – érdemben nem vizsgálhatta.

[55] A Pp. 265. § (1) bekezdés első fordulata a bizonyítási érdeket, második fordulata a bizonyítási terhet szabályozza. A bizonyítási érdek arra vonatkozik, hogy a per eldöntéséhez szükséges (releváns) tényt melyik félnek kell bizonyítania, míg a bizonyítási terhet azt szabályozza, hogy ki viseli a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményét. A Kúria Gfv.I.30.120/2023/8. számú határozata [53] bekezdésében részletesen kifejtettek szerint mindig a keresettel érvényesített jog és az azzal szembeni védekezés, valamint az azok megalapozásaként előadott tényállítások alapján lehet állást foglalni arról, hogy melyik tényállítást kinek kell bizonyítania. A jelen ügyben a másodfokú bíróság jogerős ítéletében a felek eljárási jognyilatkozatait úgy értelmezte [Pp. 110. § (3) bekezdés], a felperesek a letevő jogutódaiként kérték az alperest tájékoztatás adására kötelezni állítva, hogy a gróf saját nevében kötött szerződést {[65], [267], [292]}, míg az alperes és az alperesi beavatkozó ezt vitatták {[293]}. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben tehát a másodfokú bíróság döntése nem azon alapult, a felpereseknek azt kellene bizonyítaniuk, hogy a letéti szerződést nem egy alapítvány vagy egy hitbizomány kötötte. A másodfokú bíróság szerint a felperesek állították, hogy a gróf saját nevében kötött szerződést, és ezt a tényállításukat kellett nekik bizonyítaniuk. A másodfokú bíróságnak ez az álláspontja pedig megegyezik a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal.

[56] A felperesek által megsértettként megjelölt Ptk. 220. § (1) bekezdése a vélelmezett képviselet négy együttes feltételét szabályozza. Ez a törvényi rendelkezés azon alapul, hogy attól a féltől, aki egy ügyfélforgalom számára nyitvaálló helyiségben megjelenik, nem lehet elvárni, hogy az ott szokásos szerződések megkötése során vizsgálja az ott dolgozók képviseleti jogát. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben egyrészt nem adták elő, hogy a vélelmezett képviselet törvényben meghatározott négy együttes feltétele a jelen ügyben miként valósult meg vagy hiányzott, így hivatkozásuk érdemi elbírálásra alkalmatlan. Másrészt a Kúria következetes gyakorlata szerint a jogerős ítélet csak olyan kérdésben, olyan jogi állásponttal összefüggésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH1995. 163., BH1996. 372.; Kúria Pfv.V.20.797/2016/11., megjelent: BH2017. 232.). A felülvizsgálati kérelmet nem lehet olyan új körülményre alapítani, amelyre a fél az első- és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott (EBH2002. 653.). A másodfokú eljárásnak nem volt tárgya a vélelmezett képviselet, a másodfokú bíróság jogerős ítéletében nem értelmezte és nem alkalmazta a Ptk. 220. § (1) bekezdését, így annak megsértését a Kúria sem vizsgálhatta.

[57] A fentieket meghaladóan a felperesek felülvizsgálati kérelmük B.6. pontjában a letéti szerződés megszűnésével kapcsolatban egyrészt iratellenes ténymegállapítás miatt a Pp. 406. § (1) bekezdésének, a 263. § (1) bekezdésének és a 279. § (1) bekezdésének a megsértésére, másrészt a B.7. pontban megalapozatlan bizonyításra hivatkozás miatt a Pp. 369. § (3)

bekezdés a) pontjának, a 405. § (1) bekezdésének, a 342. § (3) bekezdésének és a 2. § (2) bekezdésének a megsértésére hivatkoztak.

[58] Felülvizsgálat alapja az ügy érdemére kiható jogszabálysértés lehet [Pp. 406. § (1) bekezdés]. Nem önmagában a jogszabálysértés, hanem kizárólag az ügy érdemére kiható jogszabálysértés esetén lehet alapos a felülvizsgálati kérelem [Pp. 424. § (3) bekezdés]. Mivel a másodfokú bíróságnak – a felülvizsgálati eljárásban a fentiek szerint nem érinthető – az az anyagi jogi következtetése, hogy a felperesek nem rendelkeznek keresetösségi joggal, a kifejtettek miatt nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályi rendelkezéseket, ezért az ügy érdemi elbírálására nincs kihatása a letéti szerződés esetleges megszűnésének, mert a kereset mindenképpen alaptalan. A Kúria ezért a letéti szerződés megszűnésével kapcsolatban állított jogszabálysértéseket érdemben nem vizsgálta, így a bizonyítás eredményének a felülmérlegelésére e körben eleve nem volt lehetőség.

[59] Egyebekben általánosságban elmondható, hogy a letéti szerződés megszűnése nem ténykérdés, hanem tényeken alapuló anyagi jogi következtetés (anyagi jogkérdés), ami az anyagi jog megsértése körében lenne vizsgálható. Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően értékeli a bizonyítékokat és a tényállást másképp állapítja meg, az nem sérti a szabad bizonyítási rendszert és a tényállás szabad megállapításának elvét (Pp. 263. §), hanem éppen ezeken alapul (Kúria Pfv.I.21.306/2023/4.). A másodfokú bíróság nem sértheti meg a felülvizsgálati eljárásban alkalmazandó szabályokat előíró Pp. 405. § (1) bekezdését, valamint a felülvizsgálati kérelem alanyait, tárgyait és alapjait szabályozó Pp. 406. § (1) bekezdését. A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja akkor sérül, ha a másodfokú bíróság úgy bírálja felül a bizonyítás eredményének mérlegelését, hogy azt nem minősíti okszerűtlennek, a jelen ügyben azonban a másodfokú bíróság azt okszerűtlennek minősítette. A Pp. 342. § (3) bekezdése a per érdeme anyagi jogi eldöntésének korlátját, a Pp. 2. § (2) bekezdése a rendelkezési elv részeként a kérelemhez kötöttség elvét szabályozza. Ezeket nem sértheti egy – iratellenesnek állított – ténymegállapítás vagy egy bizonyítékértékelésből levont ténybeli következtetés.

[60] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján.

Záró rész

[61] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre.

[62] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte felülvizsgálati eljárási költségének megtérítését. Felszámítása azonban nem felelt meg a Pp. 81. § (2) bekezdésben írt követelményeknek: az alperes az igényelt költség összegét és a felmerülés lényeges körülményeit nem jelölte meg, ezeket okirattal sem igazolta, továbbá a költség összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre sem utalt. A Kúria ezért nem kötelezte a felperest az alperes részére felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére a Pp. 82. §-a alapján {Kúria Gfv.I.30.243/2023/8. [2], Pf.V.25.115/2021/3. [22]-[24], Pf.V.24.892/2021/2. [9]-[16]}.

[63] A Pp. 82. § (1)-(2) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése, a 90. § (1) bekezdése és a 87. § (2) bekezdése alapján a felpereseket kellett egyenlő arányban kötelezni a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő alperesi beavatkozó ügyvédi képvisellel felmerült, felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *b)* pontja, a 3. § (5) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[64] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el a felpereseknek a Pp. 405. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés *a)* pontján alapuló kérelmére.

[65] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Szabó Klára s. k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s. k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s. k. bíró, Dr. Magosi Szilvia s. k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s. k. bíró